

VARAUTUMINEN KANNATTAA!

Ajankohtaiset vinkit talvikauteen

**KÄYTÄNNÖN
VINKIT JA OHJEET
MM. SÄHKÖPULAAN
VARAUTUMISEEN:**
ota liite talteen ja
pidä saatavilla!

- Sähköpula on lämmityskauden haaste
- Varautumisohteita kotitalouksille
- Vinkkejä energiansäätöön
- Joustoa energialaskuihin
- Ohjeet mökkeilijälle

KOONNUI: NITA TORNI
KUVAT: ARTO WIKARI, SHUTTERSTOCK

SÄHKÖPULA on lämmitys-kauden haaste

Talvi tulee olemaan monin tavoin poikkeuksellinen. Sotatilan ja siitä johtuvan energiakriisin sekä yleisen hinnannousun vuoksi talveen varautuminen muun muassa energiansäästötoimin on noussut päivittäiseen keskusteluun myös kotitalouksissa.

Suomessa sähkön kulutushuiput osuvat yleensä kylmiin, tuulettomiin pakkaspäiviin. Sähkötalouden häiriötila, sähköpula, on siksi maassamme todennäköisin juuri lämmityskaudella. Sähköpulan riski on kasvanut muun muassa siksi, että energian tuonti Venäjältä on loppunut ja säästä riippuvaisen uusiutuvan energian merkitys energian tuotannossa kasvanut.

JOS SÄHKÖPULA ISKEE

Mikäli sähkön kulutus ja tuotanto eivät ole tasapainossa, ja syntyy sähköpula, voidaan sähkön kulutusta joutua rajoittamaan paikallisesti tai valtakunnallisesti. Kulutusta rajoitetaan sähkökatkoin, ja rajoittamisesta päättää aina kantaverkkoyhtiö Fingrid.

Ennen sähkökatkoihin siirtymistä Fingrid pyrkii aina ensin hyödyntämään sähkömarkkinoilla toimivien sähköntuottajien ja -kuluttajien vapaaehtoiset toimenpiteet. Rajoitustoimet eli sähkökatkot otetaan käyttöön vasta kun markkinaehtoiset toimenpiteet on toteutettu ja häiriötilanteisiin varatut varavoimailaitokset ovat käytössä.

Sähköpulaan liittyvien sähkökäytön rajoitustoimien toteutuessa tilanne on viranomaisten hallinnassa. Mahdolliset sähkökatkot pyritään pitämään enintään kahden tunnin pituisina, ja paikallinen sähköverkko yhtiö kierrättää katkoja alueittain tarvittaessa. Yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittiset toiminnot kuten sairaalat rajataan katkojen ulkopuolelle. **Löydät tietoa sähköpulasta myös lehden sivulta 22.**

VÄHENNÄ, VAIKUTA, VARAUDU!

Jokainen sähkökäyttäjä voi alentaa sähköpulan todennäköisyyttä vähentämällä omaa kulutustaan, etenkin kulutushuipujen aikana. **Vinkkejä oman sähkökulutuksen alentamiseen löydät tämän liitteen sivuilta 5-6.**

Nyt on myös hyvä aika tarkistaa, että oma varautumistaso on riittävä. Koska sähkökatko voi yllättää muutenkin kuin sähköpulan vuoksi, lähtökohtaisesti suositellaan, että kodeissa olisi valmius pärjätä ilman sähköä kolme vuorokautta. **Tutustu varautumisohjeisiin tämän liitteen sivulla 4.**

”
Sähkön kulutuksen rajoittamisesta päättää aina kantaverkkoyhtiö Fingrid.

PORVOON ENERGIA TIEDOTTAA

- **ennakoivasti (energiansäästövinkit, toimintaohjeet ...),**
- **kun sähköpula on mahdollinen (varoitusta - Suomi varautuu varavoiman käyttöön ja kaikkien tulisi säästää sähköä),**
- **kun sähköpulan riski on suuri (sähkönsäästökatkot, katkoihin varautuminen) ja**
- **sähköpulan syntyessä (sähkökatkot, sähkönsäästö).**

FINGRID turvaa sähkön suomalaisille

Fingrid Oyj on kantaverkkoyhtiö, jonka omistavat Suomen valtio ja suomalaiset eläkeyhtiöt. Fingridin tärkein tehtävä on turvata sähkö suomalaisille siirtämällä sähköä kantaverkossa eli korkeajännitteisessä verkossa tuotantolaitoksilta teollisuudelle ja sähköyhtiöille. Lisäksi Fingrid huolehtii sähkön tehotasapainosta ja verkon operatiivisesta toiminnasta. Fingridin järjestelmävastuu on määritetty laissa ja yhtiön verkkoluovassa.

Fingrid valvoo sähköjärjestelmän tilaa jatkuvasti. Mikäli sähköverkkoon syntyy epätasapaino, esimerkiksi jos sähköä kysytään enemmän kuin sitä on tarjolla, voi Fingrid velvoittaa kulutuksen vähentämiseen joko paikallisesti tai jopa valtakunnallisesti. Kulutuksen rajoittamisen ensisijaisena tavoitteena on välttää sähköverkon suuri häiriö, jonka seurauksena koko sähköjärjestelmä voi kaatua useiksi vuorokausiksi. Vaikka kantaverkko on kaatunut Suomessa viimeksi 1970-luvulla, Fingridissä harjoitellaan tilanteen varalle jatkuvasti. ●

Lisää tietoa:

www.fingrid.fi/kantaverkko/tietoa-sahkopulasta
www.pbe.fi/sahkopula

”
Kulutuksen rajoittamisen tavoitteena on välttää suuri häiriö, jonka seurauksena koko sähköjärjestelmä voi kaatua.

**VARAUTUMINEN ON TIETOA,
TAITOA JA TARVIKKEITA**

Varautumisohjeet kotitalouksille

Vaikka yhteiskuntamme huoltovarmuus on hyvällä tasolla, voivat yhteiskunnan tarjoamat palvelut silti häiriintyä tai jopa keskeytyä. Esimerkiksi laaja sähkökatko voi aiheuttaa pitkäkestoisenkin häiriötilanteen, jonka aikana tutut peruspalvelut eivät ole saatavilla.

Lähtökohtaisesti suositellaan, että kodeissa olisi valmius pärjätä ilman sähköä kolme vuorokautta eli 72 tuntia. Sitä varten kotona on hyvä olla perustarvikkeita kuten kynttilöitä ja taskulamppuja sekä niin sanottua kotivaraa. Kotitalouksien varautumisesta on suuri apu yhteiskunnalle, mutta ennen kaikkea kotitalouksille itselleen.

Sähkökatkot

Jos valot tai televisio sammuvat, kyse voi olla laiteviasta, kodin oman sähköverkon viasta tai sähkökatkosta. Kokeile, syttyvätkö valot muissa huoneissa ja toimivatko muut kodinkoneet. Varmista sulaketaulusta, että sulakkeet ovat ehjät ja katso, onko naapurilla valot.

Kun sähkökatko on varmistunut, sammuta virta sähkölaitteista. Sulje ikkunat ja väliovet, pidä ulko-ovi kiinni. Varaa saataville lämpimiä vaatteita ja peittoja. Pakastimen avaamista kannattaa välttää ruokien sulamisen estämiseksi. Mikäli katko pitkittyy, nauti ensin helposti pilaantuvat elintarvikkeet ja käytä ruoan valmistukseen retkikeitintä, takkaa tai pihagrillää.

Kotivara

Kotivarassa olennaista on, että ruokaa on riittävästi koko perheelle kolmen vuorokauden tarpeisiin. Kotiin kannattaa varata itselle mieluisaa syötävää, mutta varautumisen kannalta parasta on ruoka, jolla on pitkä

säilyvyysaika, joka valmistuu nopeasti, jonka kypsentämiseen tarvitaan vain vähän vettä tai joka voidaan syödä kypsentämättä. Hyvää kotivaraa ovat esimerkiksi korput, keksit, pussikeitot, pastat, erilaiset säilykkeet, pähkinät ja kuivatut hedelmät. Kotoa olisi hyvä löytää myös kaupasta hankittua pullovetä.

Jotta kotivara pysyy tuoreena, siihen varattuja tuotteita käytetään arjessa tarpeen mukaan ja tilalle hankitaan uutta. Muista varata ruokaa myös perheen lemmikeille!

Vesi

Sähkönjakelun ohella myös vedenjakelu voi häiriintyä. Ihminen tarvitsee päivittäin noin 2 litraa puhdasta juomavettä. Lisäksi vettä tarvitaan ruoanlaittoon ja hygieniaan. Kokonaisvedentarve on 1–2 ämpärillistä henkeä kohti vuorokaudessa. Kotiin on siten hyvä varata pulloveden oheen kanistereita ja kannellisia ämpäreitä, joilla voi noutaa vettä esimerkiksi vedenjakelupisteistä.

Kun vesi on poikki, WC:n voi vetää vain kerran. Vessaa voi käyttää, kun asentaa pönttöön roskapussin ja lajittelee käytetyn pussin sekajätteeseen. ●

Viranomaisten varautumisohjeita ja -tietoa:

<https://72tuntia.fi>

<https://varmuudenvuoksi.fi>

”
Jokaisen
sähkökäyttäjän
tulisi olla varautunut
sähkökatkoihin.

Muistilista:

- Varaa kotiin paristoilla toimiva radio, tasku- ja/tai otsalamppuja sekä varaparistoja.
- Pidä saatavilla kynttilöitä ja tulentekevälaineet.
- Hanki kotivaraan hyvin säilyviä ruokatarvikkeita ja pullovetä. Tarkista, että kotoa löytyy tölkinavaaja!
- Hanki kannellisia astioita veden säilyttämiseen sekä riittävä määrä perushygieniatarvikkeita kuten kosteuspyyhkeitä, WC-paperia ja roskapusseja.
- Tarkista, että taloudessa käytössä olevia lääkkeitä on aina vähintään kolmen vuorokauden tarpeiksi.
- Tarkista, että kotoa löytyy ensiapulaukku ja alkusammutusvälineistö.
- Pidä mobiililaitteiden ja tietokoneiden akut ja varavirtalähteet ladattuina.
- Tarkista, että tärkeistä asiakirjoista/tiedostoista on saatavilla kopio myös ilman nettiyhteyttä.
- Varaa kotiin pieni määrä käteistä.
- Lataa puhelimeen 112-sovellus ja selvitä, missä lähin väestönsuoja sijaitsee.

PIENIKIN TEKO VAIKUTTAA

Säästä sähköä - ennaltaehkäiset sähköpulaa!

Energian säästäminen ei ole vain tapa säästää kustannuksissa. Se on kestävä kehityksen mukaista toimintaa sekä varautumista ja osallistumista yhteisen tavoitteen saavuttamiseen, sähköpulan välttämiseen.

Jokainen sähkökäyttäjä voi ennaltaehkäistä sähköpulan syntymistä vähentämällä omaa kulutustaan. Kulutushuippuja voi tasoittaa esimerkiksi välttämällä paljon kuluttavien sähkölaitteiden kuten uunin, tiski- ja pesukoneiden ja kiukaan käyttöä suuren kuormituksen aikoina.

Energiankäytön tehostaminen on hyvä aloittaa omaa kulutusta seuraamalla: kun tiedät, missä ja milloin energiaa kuluu, voit etsiä säästökohteita. Voit tutustua omaan kulutukseesi Online-palvelussamme (www.pbe.fi/pbeonline) tai kirjautumalla datahubiin (<https://oma.datahub.fi>). ●

”
Sähkön kulutushuiput
osuvat arkipäivisin
kello 6–9 ja 17–19
väleille.

» ENERGIAVINKKEJÄ

1

Villasukka-rockin aika! Kun alennat huonelämpötilaa 1 asteella, säästät 5 % lämmityskustannuksissa. Oleskelutiloissa riittää noin 20 astetta, kauneusunikammareissa 18 astetta. Kylpyhuoneessa riittää, että lattia ei tunnu jalan alla kylmältä. Muista säästää myös koneellinen ilmanvaihto!

2

Kylmäsäilytyslaitteet ovat päällä vuorokauden ja vuoden ympäri. Näiden laitteiden osalta **vanhassa ei ole vara parempi**: sijoita siis uuteen, kierrätä vanha! Tarkan euron vartijana pidät kylmälaitteet erillään lämmönlähteistä (liesi, uuni, lämpöpatteri, astianpesukone), huolehdi riittävästä ilmankierrosta, pidät tiivisteet puhtaina ja laitteiden takaosan pölyttömänä. Sopiva lämpötila jääkaapissa on +5 astetta ja pakastimessa -18 astetta.

4

Lämpimän käyttöveden osuus asumisen energiankulutuksesta on merkittävä. Koska aarian voi laulaa myös ilman taustalla kuuluvaa veden solinaa, **lyhennä suihku-aikaa ja avaa hana vain, kun tarvitset vettä**. Sama pätee, kun olet pesemässä käsiäsi, harjaamassa hampaitasi tai ajamassa partaasi.

5

Automaattisäätyvä vesi ja energia? Niin tai näin, **kun peset astioita ja pyykin, pese täysiä koneellisia**. Älä esihuuhtelee astioita juoksevalla vedellä ja mieti, onko vaate niin likainen, että se todella vaatii pesua. Joskus riittää pelkkä kiekkokatso-mosta tuttu tuuletus!

3

Energia-asiat tiedostava kokki **kypsentää uunissa useita ruokia kerralla ja hyödyntää jälkilämmön**. Mikroaaltouuni on pienten ruokanosten käsittelyssä energiataloudellinen vaihtoehto. Keittolevy on hyvä kääntää pienemmälle heti, kun keitokset alkavat kiehua. Kun käytät liesituuletinta harkiten, jäävät harakat vähemmälle lämmölle!

6

Sähkökiuas on teholtaan kodin suurin yksittäinen sähkölaite. Lämmitä siis sauna kerralla koko porukalle, mene saunaan heti kun se on valmis ja – vaikka sauna ja sisu kuuluvatkin yhteen – vältä saunan lämmittämistä yli 80 asteen. Muista sammuttaa kiuas heti saunomisen päätyttyä!

Lisää energiavinkkejä:

www.asteftaalemmas.fi
www.motiva.fi/koti_ja_asuminen
www.pbe.fi/energiavinkit

JOUSTOA energialaskuihin

Tunnollisestikin maksuasiansa hoitava voi joskus tarvita joustoa maksamiseen. Kun ennakoi ja toimii jo ennen kuin laskut erääntyvät, tilanteen saa pidettyä helpommin hallinnassa. Haastavassa tilanteessa ei tarvitse jäädä yksin!

Porvoon Energian laskujen välitystä hoitava kotimainen Ropo Capital Oy vastaa myös sähkölaskujen maksamiseen liittyvästä asiakaspalvelusta. Esimerkiksi maksuneuvonnassa ja maksujärjestelyissä auttava Ropo Capital on varautunut asiakaspalvelussaan poikkeustilanteeseen. Monia laskuasioita voi hoitaa helposti ja nopeasti sähköisten palveluiden kautta.

Asiakkaat halutaan auttaa haastavan ajan yli esimerkiksi tarjoamalla mahdollisuutta siirtää laskujen eräpäiviä. Maltillisia eräpäivän siirtoja tehdään matalalla kynnyksellä yksittäisten laskujen osalta. Jos asiakkaalla on maksuja jo rästissä, asiakkaan kanssa neuvotellaan, ja tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan luodaan maksusuunnitelma. Tärkeää on välttää ylivelkaantumista.

3 vinkkiä maksuasioiden järjestelyyn:

- Ennen laskun erääntymistä tehtävistä maksujärjestelyistä ei veloiteta lisäkuluja. Kannattaa siis hakea joustoa heti, kun oma taloustilanne sitä vaatii.
- Maksuasioita voi hoitaa myös itsepalveluna verkossa: Ropo Online on hyvä ratkaisu, kun eräpäivän siirto tai laskun osiin jakaminen riittää talouden tasapainottamiseen. Laajempien maksusuunnitelmien osalta apua saa puhelimitse tai Ropo Onlinen chatissa.
- Älä jää yksin – Ropon asiakasneuvojat auttavat tilanteeseen parhaiten sopivan ratkaisun löytämisessä, maksukyvyyn ja kokonaisvelkatilanteen huomioiden. ●

Useita kanavia

asioiden hoitamiseen!

Ropon maksuneuvonta auttaa maksamiseen ja myöhästyneisiin maksuihin liittyvissä asioissa. Nopeimmin asiat hoiduvat Ropo Online -palvelussa, jossa voi esimerkiksi tarkistaa laskun tilanteen, siirtää eräpäivää tai tehdä perintälaskulle maksusuunnitelman. Palveluun kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla.

www.ropocapital.fi/asiakaspalvelu-ropo-online.fi

Laskun maksamiseen liittyvät tiedustelut:

Ropo Online

puh. 09 2315 0468
porvoonenergia@ropocapital.fi
 Arkisin klo 8.00–20.00
 Lauantaisin klo 10.00–15.00

Laskun sisältöön liittyvät tiedustelut:

PORVOON ENERGIA BORGÅ ENERGI

puh. 019 661 4140
laskutus@pbe.fi
 Ma-to klo 9.00–16.00
 Pe klo 9.00–15.00

ENERGIAA VOI SÄÄSTÄÄ myös kesämökillä

Käytkö mökillä talvellakin vai jääkö mökki kenties odottamaan kevättä kylmillään? Sähkön käytön optimoimiseksi myös mökillä kannattaa tehdä tietyt tarkistukset ja huoltotoimet.

ÄLÄ KATKAISE SÄHKÖÄ PÄÄKYTKIMESTÄ!

Jos käytössäsi on etäluettava sähkömittari, katkaise mökin sähköt pääkytkimen sijaan mittaristasi. Näin mittari pysyy yhteydessä sähköyhtiöön, ja yhtiö saa tiedon paitsi kulutuksen loppumisesta myös mahdollisista vioista reaaliajassa.

Jos käytät mökkiä talvikaudella

1. Peruslämpö ja lämpöhukka

Jos mökkiä on tarkoitus käyttää myös talvella, ja siellä pitää peruslämpö talven yli, on lämmitystä hyvä säätää ennen pakkasten tuloa. Sopiva peruslämpötila on 5-15 astetta. Mökillä on hyvä tarkastaa ikkunoiden ja ovien tiiveys sekä muut lämmönhukkaan mahdollisesti vaikuttavat rakenteelliset asiat. Huomaa kuitenkin, että mökkiä ei saa tiivistää liikaa, jotta sisätiloihin ei tiivisty liikaa kosteutta.

2. Käyttöönottolämmitys

Etäohjattavien sähköjärjestelmien avulla voi lisätä mökin käyttömukavuutta ja energiatehokkuutta. Kauko-ohjauksella voit esimerkiksi nostaa mökin lämpöä ennen mökimatkaa, jolloin mökki on mukavasti lämmin, kun saavut paikalle. Sähköä menee vähemmän, kun mökki lämmitetään pienemällä teholla pidemmän ajan kuluessa. Lähtiessä on hyvä muistaa säätää lämmitystä jälleen pienemmälle.

Mikäli lämmität mökin takan avulla, muista aloittaa lämmitys pienellä määrällä puuta ja kevyellä liekillä, niin mahdollinen kosteus ehtii haihtua ja savut eivät tupahda sisälle mökkiin. Maltillisella lämmityksellä vältät myös hormien rikkoutumisen. Käyttämällä kuivaa ja laadukasta puuta saat puusta parhaan lämmön ja huolehdit samalla myös siitä, että polttamisesta syntyy mahdollisimman vähän haitallisia pienhiukkaspäästöjä.

3. Sähkönkulutuksen optimointi

Mökin sähkönkulutusta voi talvikaudella pienentää käyttämällä sähkölämmityksen rinnalla muita lämmitysmenetelmiä. Eri-laisin hybridiratkaisuun, esimerkiksi polttamalla takkaa tai käyttämällä ilmalämpöpumpua, voi säästää ostoenergian määrässä ja siirtomaksuissa. Nykyaikaiset varaavat takat polttavat puun ja luovuttavat lämpöä tehokkaasti.

Mökin sähkönkulutusta kannattaa seurata sähköyhtiöltä saatavista kulutusraporteista. Jos kulutuksessa on poikkeamia, voidaan mahdollisiin ongelmiin tarttua tehokkaasti heti kun ne huomataan.

Jos mökkisi on talven yli kylmillään

1. Kuivanapitolämmitys

Jos mökkiä ei ole rakennettu talvikäyttöön eikä sitä käytetä talvella, peruslämpöä ei kannata pitää päällä. Kuivanapitolämmityksessä mökkiä pidetään termostaattien avulla 3-5 astetta ulkoilmaa lämpimämpänä. Kuivanapitolämmitykseen sopii myös aurinkoilmalämmitin, jota ei tarvitse kytkeä sähköverkkoon. Väliovet kannattaa jättää auki, niin ilma kiertää tasaisemmin.

2. Käyttöönottolämmitys

Kun kevät taas koittaa, ja on aika palata mökkeilyyn pariin, pätevät samat lämmityssäännöt kuin talven yli käytössä olevalla mökillä. Etäohjauksella nostat mökin lämpöä hitaasti ja vähemmällä energialla miellyttävälle tasolle. Jos lämmität puulla, muista tuuletus ja maltti: vaikka mökki lämpiää hitaammin, säästyt savulta ja rakennevaurioilta. Mökin lämmitessä muut käyttöönottopuuhut pitävät lämpimänä! ●